

25. 9. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právní závěry ve znaleckém posudku v civilním soudním řízení

Jedním z důkazních prostředků upravených v občanském soudním řádu („o.s.ř.“) je znalecký posudek. Soud si vyžádá znalecký posudek v případě, že rozhodnutí závisí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí a odborné vyjádření není vzhledem ke složitosti věci dostatečné.

Na rozdíl od svědka se znalec nevyjadřuje k věcem, které sám osobně zažil, na rozdíl od soudu pak znalec nezaujímá žádné právní závěry (s výjimkou otázek zahraničního práva, ke kterým je ustanovení znalce přípustné - ne však ohledně práva Evropské unie). Právě právními závěry obsaženými ve znaleckých posudcích a hranicí mezi právním a odborným skutkovým závěrem se zabývá tento článek.

V současné chvíli platí, že k posouzení odborných skutečností může ustanovit znalce soud, zároveň však účastníci řízení mohou dle § 127a o.s.ř. sami předložit znalecký posudek, přičemž pokud má takový posudek všechny zákonem požadované náležitosti a tzv. znaleckou doložku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Zároveň je již schválen vládní návrh novely zákona o znalcích a tlumočnících[1], který mimo jiné i významně omezuje použití § 127a o.s.ř. tak, že k výše uvedenému postupu bude třeba souhlasu všech účastníků řízení. Korektní formulaci otázek znalci tak musí mít stále na paměti i účastníci, pokud předkládají posudek podle § 127a o.s.ř., pokud se chtějí vyhnout následkům předložení posudku obsahujícího právní závěry.

Praktické příklady

Zásadní roli při vypracovávání posudku hrají otázky, které jsou v zadání posudku znalci kladeny. V tomto zadání nesmí být přenesena povinnost právního posouzení věci ze soudu na znalce (rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 22 Cdo 3035/2006 ze dne 6. 6. 2007). Jako příklad takového přenesení lze uvést otázku „*zda žalovaný auditor při vypracování závěrečných zpráv o ověření účetních závěrek společnosti AIB k 31. 12. 2003 a k 31. 12. 2004 postupoval v souladu se zákonem č. 254/2000 Sb. a auditorskými směrnici, případně jaké povinnosti jako auditor porušil?*“ (k tomuto případu blíže nález Ústavního soudu České republiky, sp. zn. II. ÚS 2172/14 ze dne 10. 3. 2015).

Učebnicovým příkladem rozdílu mezi skutkovým a právním závěrem by mohla být otázka pravosti podpisu zůstavitele na závěti - závěr, že podpis není podpisem zůstavitele, je závěrem skutkovým. Znalecký posudek však už nemůže obsahovat znalcův závěr, že závěť je neplatná, neboť takový závěr přísluší soudu, byť bude do značné míry závislý na znaleckém posudku. Dalším příkladem může být záležitost vedená u Okresního soudu v Teplicích pod sp. zn. 18 C 82/78, ve které bylo uloženo znalci, aby posoudil, zda žalobce nese vinu na dopravní nehodě - právní charakter takového zadání je

zjevný. Jako méně zřejmý případ uvedme otázku řešenou v rozsudku Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 28 Cdo 171/2008 ze dne 7. 1. 2009. V tomto případě Nejvyšší soud dospěl k názoru, že „závěr o tom, zda zjištěné projevy vady brání nebo nebrání řádnému užívání prodané věci, není otázkou znaleckou, nýbrž je právním posouzením zjištěných skutečností, které přísluší výlučně soudu, přičemž toto posouzení vychází především z účelu, jemuž prodaná věc slouží.“ Nejvyšší soud dále judikoval v rozsudku sp. zn. 33 Odo 557/2004 ze dne 14. 3. 2006, že právní otázkou je i výše přiměřené slevy ze sjednané ceny tak, aby odpovídala povaze a rozsahu vad.

V úvodu bylo zmíněno, že znalec nemůže vypovídat jako svědek, tedy ke skutečnostem, které sám prožil. Obdobné pravidlo však platí i naopak – svědek se nemůže vyjadřovat k odborným záležitostem, resp. soud nesmí takové vyjádření považovat za odborné vyjádření nebo znalecký posudek, a to bez ohledu na erudici svědka, jak dovodil Nejvyšší soud v případě sp. zn. 3 Cdon 385/96.

Následky předložení posudku s právním posouzením

Následkem předložení znaleckého posudku obsahujícího právní závěry bude především fakt, že k tomuto právnímu závěru soud nepřihlédne. Pokud ovšem posudek jiné – skutkové, odborné – závěry neobsahuje, nemůže k němu soud přihlédnout vůbec, což jednak navyšuje náklady řízení a jednak vede k prodloužení řízení o čas nutný k vypracování nového posudku. Znalecký posudek obsahující právní závěry navíc nepřidává na důvěryhodnosti znalce, resp. jím vypracovaného znaleckého posudku. V krajním případě pak mohou právní závěry v posudku obsažené vést k pochybnostem o správnosti posudku, a pokud se takové pochybnosti nepodaří rozptýlit ani dodatečným vysvětlením znalce, nechá soud vypracovat revizní posudek dle § 127 odst. 2 o.s.ř.

Závěrem

Praktické resumé tohoto článku pak spočívá v tom, že soud či advokát při zadávání znaleckého posudku musí pečlivě zvážit, zda znalci kladená otázka není právního charakteru. Naopak pokud posudek dodaný protistranou takové právní závěry obsahuje, ať už v zadání nebo samotném posudku, je nutné na tuto skutečnost soud upozornit a dbát, aby nebyly tyto závěry automaticky soudem přejímány.

Mgr. Jan Krampera,
partner

Lukáš Vacek,

právní asistent

[Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500
e-mail: paha@dhplegal.com

[1] Sněmovní tisk č. 74.

[2] Případ je uveden ve zprávě o úrovni znaleckého dokazování u soudů a státních notářství, Cpj 161/79 občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu České socialistické republiky.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)